

TERUGKOPPELING OP ONTVANGEN REACTIES OP CONCEPT STRATEGISCHE AGENDA 2026-2030

In september 2024 is de concept Strategische agenda Regio Foodvalley opgesteld en voorgelegd aan de verschillende triple helix partners. De Commissie Strategische Agenda bedankt de triple helix partners voor waardevolle reacties die ze heeft ontvangen op deze concept agenda. De feedback van de verschillende triple helix partners is belangrijk om tot een brede, meerjarige en gedragen agenda voor de regio te komen.

De Commissie Strategische Agenda constateert op basis van de ontvangen reacties dat er breed draagvlak is voor de Strategische Agenda en gekozen richting. De hoofdkeuzes, samengevat in de pijlers toekomstbestendige economie en verantwoorde groei, worden door alle triple helix partners omarmd. Op specifieke punten worden er voorstellen gedaan om nog scherper neer te zetten wat precies bedoeld wordt. De Commissie Strategische Agenda neemt deze suggesties graag over. Ook hebben partijen de gelegenheid aangegrepen om het belang van verschillende onderwerpen te onderstrepen, wat van belang is voor de regionale samenwerking. Daarnaast zijn er reacties ontvangen die gaan over hoe we in de regio samenwerken en ook nadrukkelijk aandacht vragen voor zaken die in de uitvoering (nog) om nadere, concrete uitwerking vragen. Deze voorstellen en aandachtspunten zijn zinvolle input voor de fase die we gezamenlijk ingaan na het definitief vaststellen van de Strategische Agenda (het opstellen van het werkprogramma).

In dit document treft u een overzicht aan van de ontvangen reacties van de verschillende partijen. We hebben ervoor gekozen iedereen het totale overzicht te geven. We vinden het belangrijk dat alle betrokken partijen weten welke reacties binnen zijn gekomen. We hebben de reacties per indiener gegroepeerd zodat u snel kunt zien wat de reactie is op uw eigen inbreng. Aangezien een aantal reacties door meerdere partijen is ingediend, zult u deze meerdere keren tegenkomen in het overzicht. Bij iedere reactie is aangegeven hoe de Commissie Strategische Agenda (hierna Commissie) hiermee om is gegaan bij het opstellen van de definitieve **Strategische Agenda 2026-2030 – Regio Foodvalley: ‘Onderneemt Natuurlijk! (hierna SA)**.

Indiener: FOV Regio Foodvalley

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
- Een woningdeal kan niet zonder een Werklocatiedeal. Onderzoek door de CHE heeft uitgewezen dat de afgelopen 12 jaar Regio Foodvalley 3% meer banengroei liet zien dan 't landelijk gemiddelde; in totaal is de banengroei 29.000 banen geweest. De geplande 40.000 extra woningen kunnen derhalve niet zonder uitbreiding van de ruimte op bedrijventerreinen. Die mensen zullen immers ergens in de regio gaan werken. Onderzoek wijst uit dat een gemiddelde werknemer 100 m² werkruimte in beslag neemt. De vertaalslag naar aantal hectare is snel gemaakt. - Groter belang van communicatie met bedrijven - Meer aandacht voor energietransitie/netcongestie - Meer ruimte voor innovatief MKB - Meer expliciete aandacht ook voor non-food bedrijven; we zien steeds meer verschuiving naar kennis en minder naar productie - Regioaccountmanagers aanstellen als verbindende schakel - Meer aandacht voor circulariteit - Mobiliteit en bereikbaarheid. Ons infranetwerk in de regio heeft een forse impuls nodig om de gewenste groei aan te kunnen zowel voor wonen als werken. - Agenda is erg algemeen, concretisering op hoofdthema's wenselijk. Bijv. Wonen - Belang goed vestigingsklimaat voor de regio	FOV onderstreept het belang van een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Een sterke economie is belangrijk voor een sterke regio. Een schaa sprong in wonen kan niet zonder een groei in banen. Dit vraagt ruimte voor economie door het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen en door het ontwikkelen van nieuwe bedrijfslocaties. De Commissie is het eens met deze punten en realiseert zich dat uit de conceptteksten niet op alle punten het belang van een groeiende economie, banengroei en een goed vestigingsklimaat naar voren komt. Daarom zijn op verschillende plaatsen in de tekst aanpassingen gedaan: zie pagina 11, 20 en 24. Daarnaast wijst FOV op het belang van veel onderwerpen die nodig zijn voor een toekomstbestendige economie zoals circulariteit, mobiliteit en bereikbaarheid en energietransitie/netcongestie. Punten die de Commissie onderschrijft en expliciet staan geagendeerd in de Strategische Agenda. De SA is een brede agenda die richting geeft aan de triple helix samenwerking in de regio. In de uitvoeringsfase hebben alle triple helix partners een rol in het vertalen van deze richting naar concrete initiatieven en maatregelen. De bijdrage van het regiobureau wordt uitgewerkt in een werkprogramma voor de komende vier jaar en verder geconcretiseerd via de jaarplannen. De Commissie hoopt en verwacht dat alle triple helix partijen hun bijdrage aan het realiseren van de doelen de komende periode vormgeven.

Indiener: Gemeente Barneveld

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Dat "Ruimte voor economische groei" wordt aangevuld met een specifieke focus op het faciliteren van hoogwaardige bedrijventerreinen voor innovatieve MKB-bedrijven in de definitieve Strategische Agenda 2026-2030;	Dit punt is in lijn met het ruimte voor economie beleid in de regio. De Commissie realiseert zich dat in de huidige tekst dit onvoldoende tot uitdrukking komt en heeft daarom diverse tekstaanpassingen gedaan op pagina 11, 20 en 24 van de SA.
Bij het vaststellen en uitwerken van de Strategische agenda: a. bij woningbouw rekening te houden met behoud van onze ruimte, landschap en natuur in onze regio; b. kiezen voor groei in innovatie en kwaliteitsverbetering en minder in groei van ruimtevragers; c. bij verantwoorde groei ook te kijken naar wat dit voor het buitengebied betekent en voor het leefbaar houden van onze regio.	De benoemde uitgangspunten zijn verankerd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en in de Verstedelijkingsstrategie. Beide documenten blijven van kracht en vormen voor met name op het thema Verantwoorde Groei de basis. Deze uitgangspunten zijn kort benoemd in paragraaf 3.2.3 van de Strategische Agenda. De Commissie is van mening dat hiermee deze uitgangspunten voldoende zijn opgenomen in de SA.
De zin 'Het kunnen realiseren van een toekomstbestendig inkomen voor ondernemers op het boerenland is een voorwaarde voor een toekomstbestendige agrarische sector.' (pagina 19, onder 3.1.2, 1e bullit) aan te vullen met: 'We zetten hierbij in op het behouden van de kritische massa die minimaal nodig is om nu en in de toekomst structureel verdienvermogen te behouden om innovaties door te ontwikkelen.'	Dit is lijn met wat de intentie was om in de SA op te nemen. Dit punt komt in de concept agenda niet duidelijk naar voren. De Commissie neemt derhalve deze aanvulling over en heeft het tekstvoorstel opgenomen in de SA (zie pagina 19, 2 ^e bullit).
De zin 'Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan vraagstukken als de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuurinclusieve landbouw. Maar ook betaalbaarheid en voldoende en gezond voedsel voor een groeiende bevolking zijn belangrijk.' (pagina 16, 1e bullit) te wijzigen in: 'Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan betaalbaar, voldoende en goed voedsel voor een groeiende bevolking, alsmede de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuurinclusieve landbouw'	De Commissie constateert dat de huidige formulering ten onrechte de indruk wekt dat het ene punt meer belangrijk is dan het andere. Dit is niet de bedoeling. De tekst in de SA (op pagina 16, eerste bullit) is aangepast op basis van de verschillende suggesties (zie ook reacties van enkele andere gemeenten) op dit punt.
Naast bovenstaande vier aangenomen amendementen heeft Barneveld op drie amendementen ingediend waarop de stemmen staakten.	
Ten aanzien van deze concept Strategische Agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley de wens in te brengen om het thema 'Voeding en Gezondheid' op te nemen als aandachtspunt in de pijler 'Toonaangevend in toekomstig voedselsysteem' en hiervoor een eerste uitwerking te geven.	De Commissie erkent het belang van het thema 'Voeding en Gezondheid' en wil doorbouwen op de kennis en clustervorming die de afgelopen jaren zijn ontstaan. De Commissie heeft via tekstaanpassingen het thema gezondheid beter verankerd in de SA. Op vier plaatsen in de agenda zijn hiertoe aanpassingen gedaan. Ten eerste op twee plaatsen binnen het thema Toekomstbestendig Voedselsysteem (zie pagina 16 en 17), door het explicieter te benoemen in het thema Beschikbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen (zie pagina 22) en onder

	het kopje balans in zorgvraag en zorgaanbod (zie pagina 25). De SA dient als richting voor de uitvoering van projecten en initiatieven van alle triple helix partners. De Commissie vindt het vanzelfsprekend dat bij het uitvoering geven aan de in de SA beschreven richting en doelen door partijen wordt doorgebouwd op de resultaten, lessen en inzichten uit voorgaande initiatieven, waaronder die in het kader van de Regio Deal zijn/worden uitgevoerd.
Ten aanzien van deze concept Strategische Agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley de wens in te brengen dat in het hoofdstuk over duurzame energie het volgende wordt meegenomen namelijk: "Het versnellen van oplossingen voor netcongestie wordt prioriteit, met specifieke aandacht voor publieke-private samenwerking.	De Commissie is het van harte eens met deze aanscherping en heeft het tekstvoorstel overgenomen (pagina 29, laatste alinea).
Ten aanzien van deze concept Strategische Agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley de wens in te brengen dat bij het verbeteren van de waterkwaliteit, de vervuilingbronnen in kaart worden gebracht en aangepakt, om zo te komen tot een betere waterkwaliteit in Regio Foodvalley.	De Commissie is het eens met deze suggestie. Dit is ook in lijn met de doelen zoals geformuleerd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en in het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG). De Commissie ziet het ingebrachte punt als een concrete actie gericht op het realiseren van de doelen en ambities uit de SA en hoort derhalve niet thuis in de SA Agenda maar zal een plek moeten krijgen in het werkprogramma cq de meer gedetailleerde themaplannen.

Indiener: Gemeente Ede

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Amendement 1) Gezamenlijk beleid verbonden oppervlaktewateren De volgende wens met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: in de Strategische Agenda als concrete uitwerking van het hoofdstuk over natuur en milieu op te nemen dat de Foodvalley-gemeenten gezamenlijk werken aan het versterken van de ruimtelijke ordening en waterkwaliteit rond hun verbonden oppervlaktewateren. Dit gezamenlijke streven draagt bij aan het behalen van de KRW-doelen, het vergroten van biodiversiteit en het realiseren van doorlopende wandelroutes langs deze wateren.	De benoemde punten zijn in lijn met het beleid zoals vastgelegd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en in het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG), onder meer door de doelstelling 10% groen-blauwe dooradering te realiseren en de uitwerking van dit doel. Beide documenten zijn eerder vastgesteld en blijven van kracht. De SA heeft deze documenten als uitgangspunt genomen. De Commissie onderkent het belang van samenwerking op gebied van verbonden oppervlaktewater en is van mening dat voldoende is geagendeerd in de onderliggende beleidsdocumenten en in paragraaf 3.2.2 van de SA.
Amendement 2) Besluitvormingsstructuur Regio Foodvalley De volgende wens met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: Ga met ondernemers en onderwijsinstellingen in gesprek over de besluitvormingsstructuur en betrek hier de gemeenteraden bij. Een mooi streven zou zijn om de besluitvormingsstructuur inclusief de positionering van de Economic Board voor eind 2025 te hebben uitgewerkt en de raden – bijvoorbeeld via de Regiocommissie – hiervan op de hoogte te houden.	Dit punt staat expliciet geagendeerd in hoofdstuk 4 pagina 33 van de SA. De samenwerkingsafspraken van de Economic Board (EB) hebben een looptijd tot en met 2025. Momenteel vinden er binnen de EB gesprekken plaats over de rol en positionering van de EB. Het Algemeen Bestuur zal tijdens vergaderingen van de Regiocommissie hen hiervan op de hoogte houden.
Amendement 3) Gemeenteraden betrokken en geïnformeerd De volgende wens met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: In hoofdstuk 3 (met name de paragrafen 3.1.5 en 3.2.6) en/of in hoofdstuk 4 van de Strategische Agenda te verwerken: - op welke wijze de raden bij de verdere uitvoering van de Strategische Agenda betrokken zijn en op welke momenten de raden daadwerkelijk kaderstellend in positie worden gebracht. - dat de onderwerpen uit de Strategische Agenda, waarop de gemeenteraden invloed kunnen hebben, na vaststelling van de Strategische Agenda inzichtelijk worden gemaakt zowel qua planning (tijd) als qua processtappen per onderwerp. Bij die processtappen komt de rol van de gemeenteraden	De Commissie is van mening dat de SA niet het juiste document is om de manier van samenwerking inclusief de betrokkenheid van de raden bij de regionale samenwerking nader toe te lichten aangezien ervoor gekozen is dit vast te leggen in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. In de volgende bullits is kort toegelicht wat in deze regeling is vastgelegd over de betrokkenheid van de raden en op welke wijze deze samenwerking wordt vormgegeven. - Het regiokantoor werkt met een Lange Termijn Agenda die gedeeld wordt met griffiers en de leden van de Regiocommissie. Deze LTA is specifiek voor raden en de wijze van agendering wordt hierbij benoemd. - Voorstellen die naar de raden gaan worden voorbereid door gemeenten zelf en vaak worden bouwstenen regionaal met elkaar afgestemd.

expliciet aan de orde. c. dat voorstellen met betrekking tot onderwerpen uit de Strategische Agenda die aan de gemeenteraden worden voorgelegd, SMART worden geformuleerd. d. dat colleges hun gemeenteraden jaarlijks informeren over de onderwerpen van Regio Foodvalley die van belang zijn voor de desbetreffende gemeente.	Sinds 2020 wordt twee keer per jaar door het regiobureau Foodvalley een voortgangsrapportage opgesteld die breed gedeeld wordt.
Amendement 4) Eén plus één is drie? De volgende wens met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: De wens dat Regio Foodvalley in gesprek gaat met ondernemers en onderwijsinstellingen over draagvlak en draagkracht rond hun inhoudelijke en financiële inbreng met betrekking tot het uitvoeringsprogramma.	De Commissie is het eens met dit voorstel. Dit voornemen staat in de SA geagendeerd in hoofdstuk 4. Bij de totstandkoming van de SA zijn ondernemers en onderwijs intensief betrokken. De SA heeft draagvlak bij deze partijen. De SA is uitdrukkelijk een agenda van de triple helix. Het realiseren van de doelen is dan ook een triple helix opgave, waar iedere O vanuit zijn rol, verantwoordelijkheid en mogelijkheden een bijdrage levert.
Amendement 5) Motiveren nut- en noodzaak regionale samenwerking en prioriteren bekendheid bij inwoners De volgende wensen met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: - In de definitieve Strategische Agenda 2026 - 2030 prioriteit te geven aan een uitwerking van de bekendheid van de Regio Foodvalley onder de inwoners van de samenwerkende gemeenten. - In het uitvoeringsprogramma per thema waarop regionale samenwerking wordt beoogd, te motiveren wat de nut- en noodzaak van een regionale aanpak is, boven een lokale aanpak	Ad A In 2023 heeft het regiobureau onderzoek gedaan naar de naamsbekendheid van Regio Foodvalley onder inwoners, de communicatiebehoeften van inwoners en welke communicatiemiddelen en kanalen ingezet kunnen worden om inwoners beter te verbinden aan de regio. Enkele conclusies: - De behoefte aan informatie over de thema's van Regio Foodvalley varieert, maar over het algemeen is er weinig (20% van de 52 respondenten) tot matige (50% van de respondenten) behoefte aan informatie over de thema's uit de strategische agenda. - De afzender van de boodschap is belangrijk. Inwoners hechten waarde aan informatie die vanuit de gemeente zelf komt, omdat dit meer herkenbaarheid en betrokkenheid creëert. Op pagina 35 van de SA is geagendeerd dat in de uitvoeringsagenda/ werkprogramma aandacht besteed wordt aan de bekendheid bij bewoners van de regio. Ad B De SA beperkt zich tot die onderwerpen waar een regionale aanpak noodzakelijk is doordat het gemeentegrens overstijgende vraagstukken betreft en/of de eis / sterke behoefte is van relevante stakeholders van o.a. andere overheidslagen om vraagstukken op regioniveau aan te pakken.

Amendement 6) Toekomstbestendige landbouw De volgende wensen met betrekking tot de concept strategische agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley kenbaar te maken: a. De volgende zin uit de concept Strategische Agenda: <i>“Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan vraagstukken als de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuur-inclusieve landbouw. Maar ook betaalbaarheid en voldoende en gezond voedsel voor een groeiende bevolking zijn belangrijk.”</i> (1e bullit, p. 16) te wijzigen in <i>“Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan betaalbaar, voldoende, efficiënt en gezond geproduceerd voedsel voor een groeiende wereldbevolking alsmede de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuur-inclusieve landbouw.”</i> b. De volgende zin uit de concept Strategische Agenda <i>Onder toekomstbestendig verdienvermogen “Het kunnen realiseren van een toekomstbestendig inkomen voor ondernemers op het boeren erf is een voorwaarde voor een toekomstbestendige agrarische sector”</i>. (3.1.2, 1e bullit, p. 19) aan te vullen met <i>“We zetten hierbij in op het behouden van de kritische massa die minimaal nodig is om nu en in de toekomst structureel verdienvermogen te behouden en om innovaties door te ontwikkelen.”</i>	Ad A De Commissie constateert dat de huidige formulering ten onrechte de indruk wekt dat het ene punt meer belangrijk is dan het andere. Dit is niet de bedoeling. De tekst in de SA is aangepast op basis van de verschillende suggesties (zie ook reacties van enkele andere gemeenten) op dit punt (zie pagina 16 eerste bullit). Ad B Dit is lijn met wat de intentie was om in de SA op te nemen. Dit punt komt in de concept agenda niet duidelijk naar voren. De Commissie neemt derhalve deze aanvulling over en heeft het tekstvoorstel opgenomen in de SA (zie pagina 19, 2^e bullit)
Amendement 7) Voeding en Gezondheid Het thema ‘Voeding en Gezondheid’ op te nemen als aandachtspunt in het onderdeel ‘Toonaangevend in Toekomstbestendig Voedselsysteem’ (paragraaf 3.1.1.) en bij de uitwerking hiervan in ieder geval aandacht te hebben voor: • de voedingsexpertise binnen de Regio Foodvalley en de kansen om voorop te lopen op het gebied van gezondheid en goede, gezonde voeding; • vitale inwoners als een basisvoorwaarde voor een gezonde economie; • preventie en leefstijl, en de beweging van ‘zorg’ naar ‘gezondheid’; • het voortborduren op de opbrengst van de Regiodeal, waardoor onder andere netwerken op dit thema zijn versterkt en veel kennis is ontwikkeld.	De Commissie erkent het belang van het thema ‘Voeding en Gezondheid’ en wil doorbouwen op de kennis en clustervorming die de afgelopen jaren zijn ontstaan. De Commissie heeft via tekstaanpassingen het thema gezondheid beter verankerd in de SA. Op vier plaatsen in de agenda zijn hiertoe aanpassingen gedaan. Ten eerste op twee plaatsen binnen het thema Toekomstbestendig Voedselsysteem (zie pagina 16 en 17), door het explicieter te benoemen in het thema Beschikbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen (zie pagina 22) en onder het kopje balans in zorgvraag en zorgaanbod (zie pagina 25) De SA dient als richting voor de uitvoering van projecten en initiatieven van alle triple helix partners. De Commissie vindt het vanzelfsprekend dat bij het uitvoering geven aan de in de SA beschreven richting en doelen door partijen wordt doorgebouwd op de resultaten, lessen en inzichten uit voorgaande initiatieven, waaronder die in het kader van de Regio Deal zijn/worden uitgevoerd.

Indiener: Gemeente Nijkerk

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Bij het vaststellen en uitwerken van de Strategische agenda: 1. Rekening te houden met behoud van onze ruimte, landschap en natuur in onze regio; 2. In te zetten op binnenstedelijke verdichting in plaats van uitbreiden in het buitengebied, zoals we dat in de gemeente Nijkerk al toepassen; 3. Kiezen voor groei in innovatie en kwaliteitsverbetering en minder in groei van ruimtevragers; 4. Bij verantwoorde groei ook te kijken naar wat dit voor het buitengebied betekent en voor het leefbaar houden van onze regio.	De Commissie waardeert dat deze belangrijke punten extra onderstreept worden. Ze zijn in lijn met de SA. De genoemde punten komen terug in de eerder de vastgestelde ontwerpprincipes van de Verstedelijkingsstrategie 'Meer landschap, meer stad', de voorloper van het NOVEX Ontwikkelperspectief en nog steeds onverminderd van kracht in de regionale samenwerking. In de SA wordt kort ingegaan op deze punten in paragraaf 3.2.3 'Slim benutten beschikbare ruimte'. De Commissie is van mening dat hiermee deze punten voldoende verankerd zijn in de SA.

Indiener: Gemeente Renswoude

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Als het gaat over vooroplopen in het toekomstbestendig voedselsysteem (pagina 16) voedselzekerheid niet uit het oog te verliezen. Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om, op een schone en efficiënte manier, te werken aan betaalbaar, voldoende en goed voedsel voor een groeiende bevolking in de regio (Noordwest Europa).	De Commissie constateert dat de huidige formulering ten onrechte de indruk wekt dat het ene punt meer belangrijk is dan het andere. Dit is niet de bedoeling. De tekst in de SA is aangepast op basis van de verschillende suggesties (zie ook reacties van enkele andere gemeenten) op dit punt. In deze tekstaanpassing is het punt van voedselzekerheid opgenomen (pagina 16, eerste bullit).
Waar het gaat over natuurherstel en robuust watersysteem (pagina 26) rekening te houden met alle factoren die bijdragen aan een 'gunstige staat van instandhouding' van het natuurlijk systeem.	De Commissie heeft niet de indruk willen wekken dat alleen stikstof / broeikasgasemissies relevant zijn. De Commissie heeft derhalve de tekst van de SA aangepast zodat expliciet beschreven is dat naar alle factoren wordt gekeken die een negatief effect op hebben op het natuurlijk systeem (pagina 26, 2 ^e alinea van paragraaf 3.2.2).
Wat betreft toekomstbestendig verdienvermogen (pagina 19) in te zetten op het behouden van de kritische massa van de agrarische en aanverwante, toeleverende sectoren die minimaal nodig is om nu en in de toekomst structureel verdienvermogen te behouden en om innovaties door te ontwikkelen.	Dit is lijn met wat de intentie was om in de SA op te nemen. Dit punt komt in de concept agenda niet duidelijk naar voren. De Commissie neemt derhalve deze aanvulling over en heeft het tekstvoorstel opgenomen in de SA (pagina 19, 2 ^e bullit).

Indiener: Gemeente Rhenen

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Amendement 1) STOMP We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen: Wensen en bedenkingen kenbaar te maken (richting het DB van de gemeenschappelijke regeling regio Foodvalley) op Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2030 van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley, in de zin dat de wens wordt geuit dat: 1. De prioriteitstelling STOMP binnen de Strategische Agenda Regio 2026-2030 geen aanleiding geeft om automobility achter te stellen. 2. De wens te uiten om de plek van het meest gebruikte vervoersmiddel de personenauto expliciet mee te nemen in besluiten voor de mobiliteitsplannen in de uitvoering van de Strategische Agenda	De Commissie heeft met de tekst in de SA niet de indruk willen wekken dat automobility wordt achtergesteld. In het mobiliteitsbeleid richt Regio Foodvalley zich op bereikbaarheid voor iedereen. Niet de modaliteit maar de mobiliteit staat centraal. Dit is eerder vastgelegd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en nader uitgewerkt in de reeds vastgestelde Regionale Bereikbaarheidsagenda waarin onder meer het STOMP-principe als uitgangspunt is vastgelegd. De SA is gebaseerd op de afspraken en doelstellingen uit deze twee documenten. De Commissie heeft de tekst in de SA aangepast ten einde te voorkomen dat ten onrechte uit de SA wordt opgemaakt dat automobility per definitie wordt achtergesteld, het gaat om inzetten op de passende modaliteit gezien de locatie en situatie. Automobility is hierbij een van de opties. (pagina 30, 3^e alinea)
Amendement 2) Limiteren budget De volgende wensen en bedenkingen in te dienen ten aanzien van de concept Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2023: 1. Voor het opstellen van de begroting van Regio Foodvalley die voortvloeit uit de Strategische agenda 2026-2030, de huidige begroting als maximaal budget te hanteren. Dit bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de inflatie, berekend volgens de CPI alle huishoudens. De gemeentelijke bijdrage zal niet anders dan met de inflatie toenemen. Als het budget niet toereikend is, moeten de ambities uit de Strategische Agenda worden aangepast of eventueel in fases worden uitgevoerd. 2. Daarnaast willen wij vragen in de definitieve Strategische agenda 2026-2030 per thema te motiveren wat de nut en noodzaak is van een regionale aanpak boven een lokale aanpak.	Ad 1 De nieuwe SA biedt een belangrijke inhoudelijke basis voor regionale samenwerking. De Commissie begrijpt de zorg van de raad dat de ambities in de SA geen vrijbrief moeten zijn voor het ongebreideld verhogen van de kosten van de regionale samenwerking. In de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley is vastgelegd op welke wijze de begroting voor de regionale samenwerking tot stand komt. In dit proces is ingebouwd dat zorgvuldige afwegingen worden gemaakt over de hoogte van de begroting. Naast de bijdrage vanuit de gemeenten wordt ook financiering verkregen vanuit regelingen en subsidies. Uiteraard heeft het beschikbare budget uiteindelijk invloed op de mate waarin vanuit het regiobureau kan worden ingezet voor het realiseren van de regionale ambities. Ad 2 De SA beperkt zich tot die onderwerpen waar een regionale aanpak noodzakelijk is gezien het gemeentegrens overstijgende vraagstukken betreft en/of de eis / sterke behoefte is van relevante stakeholders van o.a. andere overheidslagen om vraagstukken op regioniveau aan te pakken.

Indiener: Gemeente Scherpenzeel

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Amendement 1) Netcongestie Op pagina 29 laatste alinea achter de zin “Ook ‘onorthodoxe’ maatregelen waarvan je in eerste instantie denkt dat het niet kan of mag worden meegenomen.” Toe te voegen: Waarbij het realiseren van stabiele constante energievormen meer prioriteit moet krijgen en kernenergie niet wordt uitgesloten. Tevens dienen opwek en gebruik dicht bij elkaar te worden gebracht.	Een robuuste en duurzame energievoorziening is van wezenlijk belang. De Commissie begrijpt dan ook de aandacht die gevraagd wordt voor het realiseren van stabiele, constante energievoorziening. De Commissie is echter om meerdere redenen van mening dat kernenergie geen plek in de SA dient te krijgen. Het besluit om al dan niet in te zetten op kernenergie is naar verwachting niet opportuun in de periode van deze SA. Besluitvorming over kernenergie overstijgt het regioniveau. Het is in eerste instantie een landelijk besluit en in tweede instantie een provinciaal thema. Het dicht bij elkaar brengen van opwek en gebruik is een belangrijk element in het huidige energieprogramma van Regio Foodvalley. Ook in de toekomst blijft dit een belangrijk thema. Dit komt zowel terug in de Regionale Energie Strategie, het Energiesysteem van de toekomst en bij het ontwikkelen van creatieve oplossingen voor netcongestie.
Amendement 2) Agrarische sector - De volgende zin uit het document (1e bullit pagina 16) ‘Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan vraagstukken als de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuurinclusieve landbouw. Maar ook betaalbaarheid en voldoende en gezond voedsel voor een groeiende bevolking zijn belangrijk.’ Te wijzigen in ‘Een toekomstbestendig voedselsysteem vraagt om te werken aan betaalbaar, voldoende en goed voedsel voor een groeiende bevolking. Maar ook vraagstukken als de eiwittransitie, korte ketens, circulariteit, uitstoot broeikasgassen, klimaatadaptatie en natuurinclusieve landbouw zijn belangrijk.’; - De volgende zin uit het document ‘Onder toekomstbestendig verdienvermogen (3.1.2, pagina 19, 1e bullit) ‘Het kunnen realiseren van een toekomstbestendig inkomen voor ondernemers op het boerenerf is een voorwaarde voor een toekomstbestendige agrarische sector’ aan te vullen met: ‘We zetten hierbij in op het behouden van de kritische massa die minimaal nodig is om nu en in de toekomst structureel verdienvermogen te behouden en om innovaties door te ontwikkelen’;	De Commissie constateert dat de huidige formulering ten onrechte de indruk wekt dat het ene punt meer belangrijk is dan het andere. Dit is niet de bedoeling. De tekst in de SA is aangepast (pagina 16, eerste bullit)) op basis van de verschillende suggesties (zie ook reacties van enkele andere gemeenten) op dit punt. Dit is lijn met wat de intentie was om in de SA op te nemen. Dit punt komt in de concept agenda niet duidelijk naar voren. De Commissie neemt derhalve deze aanvulling over en heeft het tekstvoorstel opgenomen in de SA (pagina 19, 2^e bullit).

De volgende zin uit het document (pagina 26, 3.2.2, 2e alinea) 'De draagkracht van het natuurlijk systeem moet weer leidend worden voor de inrichting en het gebruik van het landelijk gebied' aan te vullen met: 'We sturen hierbij op een gunstige staat van instandhouding van natuur'.	De Commissie heeft niet de indruk willen wekken dat alleen stikstof / broeikasgasemissies relevant zijn. De Commissie heeft derhalve de tekst van de SA aangepast zodat expliciet beschreven is dat naar alle factoren wordt gekeken die een negatief effect op hebben op het natuurlijk systeem (pagina 26, 2^e alinea van paragraaf 3.2.2).
Amendement 3) Limiteren budget - Als uitgangspunt voor de op te stellen (concept)begroting van Regio Foodvalley voor de periode 2026-2029, welke voortvloeit uit de Strategische Agenda, als maximaal budget de huidige begroting, jaarlijks vermeerderd met inflatie conform CPI Alle Huishoudens, te hanteren en indien dit budget ontoereikend is de ambities uit de Strategische Agenda zodanig aan te passen dat deze wel binnen het budget uitvoerbaar zijn. - Of met een apart raadsvoorstel naar de raden komen voordat het wordt opgenomen in de begroting.	De Commissie begrijpt de zorg van de raad dat de ambities in de SA geen vrijbrief moeten zijn voor het ongebreideld verhogen van de kosten van de regionale samenwerking. In de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley is vastgelegd op welke wijze de begroting voor de regionale samenwerking tot stand komt. In dit proces is ingebouwd dat zorgvuldige afwegingen worden gemaakt over de hoogte van de begroting. Naast de bijdrage vanuit de gemeenten wordt ook financiering verkregen vanuit regelingen en subsidies. Uiteraard heeft het beschikbare budget uiteindelijk invloed op de mate waarin vanuit het regiobureau kan worden ingezet voor het realiseren van de regionale ambities.
Amendement 4) STOMP De prioriteitstelling STOMP binnen de Strategische Agenda Regio 2026-2030 in principe wordt losgelaten.	In het mobiliteitsbeleid richt Regio Foodvalley zich op bereikbaarheid voor iedereen. Niet de modaliteit maar de mobiliteit staat centraal. Dit is eerder vastgelegd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en nader uitgewerkt in de reeds vastgestelde Regionale Bereikbaarheidsagenda waarin onder meer het STOMP-principe als uitgangspunt is vastgelegd. De SA is gebaseerd op de afspraken en doelstellingen uit deze twee documenten. De Commissie heeft de tekst in de SA aangepast ten einde te voorkomen dat ten onrechte uit de SA wordt opgemaakt dat automobility per definitie wordt achtergesteld, het gaat om inzetten op de passende modaliteit gezien de locatie en situatie. Automobility is hierbij een van de opties (pagina 30, 3^e alinea).

Indiener: Gemeente Veenendaal

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Amendement 1) First things first (STOMP) De volgende wensen en bedenkingen in te dienen met betrekking tot de concept Strategische Agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley: Voorzieningen voor autobezit en -gebruik kunnen alleen dan worden afgebouwd als er een goed aanbod van alternatieven aanwezig is. Het verdient de voorkeur om te kiezen voor een stimuleringsbeleid plus het verbeteren van bereikbaarheid met alternatieve vervoerkeuzes in plaats van een ontmoedigingsbeleid voor autobezit en -gebruik.	In het mobiliteitsbeleid richt Regio Foodvalley zich op bereikbaarheid voor iedereen. Niet de modaliteit maar de mobiliteit staat centraal. Dit is eerder vastgelegd in het NOVEX Ontwikkelperspectief en nader uitgewerkt in de reeds vastgestelde Regionale Bereikbaarheidsagenda waarin onder meer het STOMP-principe als uitgangspunt is vastgelegd. De SA is gebaseerd op de afspraken en doelstellingen uit deze twee documenten. De Commissie heeft de tekst in de SA aangepast ten einde te voorkomen dat ten onrechte uit de SA wordt opgemaakt dat automobilitéit per definitie wordt ontmoedigd, het gaat om inzetten op de passende modaliteit (beschikbaarheid en stimulering van gebruik) gezien de locatie en situatie. Automobilitéit is hierbij een van de opties (pagina 30, 3e alinea).
Amendement 2) Uitvoering Strategische Agenda Foodvalley De volgende wensen en bedenkingen in te dienen met betrekking tot de concept Strategische Agenda 2026-2030 bij het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley: In hoofdstuk 3 (met name de paragrafen 3.1.5 en 3.2.6) en/of in hoofdstuk 4 van de Strategische Agenda wordt verwerkt: - op welke wijze de raden bij de verdere uitvoering van de Strategische Agenda betrokken zijn en op welke momenten de raden daadwerkelijk kaderstellend in positie worden gebracht. - dat de onderwerpen uit de Strategische Agenda, waarop de gemeenteraden invloed kunnen hebben, na vaststelling van de Strategische Agenda inzichtelijk worden gemaakt zowel qua planning (tijd) als qua processtappen per onderwerp. Bij die processtappen komt de rol van de gemeenteraden expliciet aan de orde. - dat voorstellen met betrekking tot onderwerpen uit de Strategische Agenda die aan de gemeenteraden worden voorgelegd, SMART worden geformuleerd. dat colleges hun gemeenteraden jaarlijks informeren over de onderwerpen van Regio Foodvalley die van belang zijn voor de desbetreffende gemeente.	De Commissie waardeert de waardevolle suggesties voor de uitvoering van de SA. De Commissie is echter van mening dat voorgestelde punten niet thuishoren in de SA maar in de samenwerkingsafspraken, die zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. - Ad A: Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. - Ad B: Het regiokantoor werkt met een Lange Termijn Agenda die gedeeld wordt met griffiers en de leden van de Regiocommissie. Deze LTA is specifiek voor raden en de wijze van agendering wordt hierbij benoemd. - Ad C: Voorstellen die naar de raden gaan worden voorbereid door gemeenten zelf en vaak worden bouwstenen regionaal met elkaar afgestemd. Sinds 2020 wordt twee keer per jaar een voortgangsrapportage opgesteld die breed gedeeld wordt.

Indiener: Gemeente Wageningen

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
De volgende wens met betrekking tot de concept <i>Strategische agenda 2026-2030</i> bij de Regio Foodvalley kenbaar te maken: Het thema Voeding & Gezondheid op te nemen als aandachtspunt in de pijler 'Toonaangevend in toekomstbestendig voedselsysteem' en hiervoor een eerste uitwerking te geven.	De Commissie erkent het belang van het thema 'Voeding en Gezondheid' en wil doorbouwen op de kennis en clustervorming die de afgelopen jaren zijn ontstaan. De Commissie heeft via tekstaanpassingen het thema gezondheid beter verankerd in de SA. Op vier plaatsen in de agenda zijn hiertoe aanpassingen gedaan. Ten eerste op twee plaatsen binnen het thema Toekomstbestendig Voedselsysteem (zie pagina 16 en 17), door het explicieter te benoemen in het thema Beschikbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen (zie pagina 22) en onder het kopje balans in zorgvraag en zorgaanbod (zie pagina 25) De SA dient als richting voor de uitvoering van projecten en initiatieven van alle triple helix partners. De Commissie vindt het vanzelfsprekend dat bij het uitvoering geven aan de in de SA beschreven richting en doelen door partijen wordt doorgebouwd op de resultaten, lessen en inzichten uit voorgaande initiatieven, waaronder die in het kader van de Regio Deal zijn/worden uitgevoerd.

Indiener: Provincie Gelderland

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
De Provincie Gelderland complementeert de Commissie met de ambitieuze SA die is opgesteld met breed commitment van triple helix partners. De SA sluit aan bij het huidige provinciaal beleid. Aandachtspunten: • De hoofdlijnen van de agenda vragen om ruimtelijke keuzes en duiding in combinatie met een goede positionering van de sterke economische clusters en het benoemen van icoonprojecten. • De provincie ziet de Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2030 als stevig fundament onder én startpunt voor de te maken ruimtelijk-economische keuzes en aan te brengen regionale focus. • De provincie gaat graag met het Regiobureau en de andere betrokken partners in overleg om te kijken welke provinciale doelen en ambities in Foodvalley gerealiseerd kunnen worden op korte en (middel)lange termijn. • De provincie ziet kansen in de uitvoering van diverse Gelderse kader stellende beleidsnota's, zoals bijvoorbeeld recent vastgesteld op het gebied van economie, mobiliteit en de (nieuwe) woondeals. Daarbij hecht de provincie er belang aan dat dit in afstemming gebeurt met haar lopende trajecten, waaronder de Gelderse omgevingsvisie en het ruimtelijk arrangement.	De Commissie bedankt de provincie Gelderland voor de betrokkenheid bij de totstandkoming van de concept SA en waardeert het aanbod van de provincie om mee te denken bij het opstellen van de uitvoeringsagenda/ werkprogramma. Net als de provincie ziet Regio Foodvalley de SA als een stevig fundament om samen te werken aan het realiseren van doelen en het maken van ruimtelijk-economische keuzes.

Indiener: Provincie Utrecht

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
De provincie Utrecht heeft middels een brief een reactie gegeven op de concept SA. In deze brief wordt steun uitgesproken voor de SA. Daarbij worden onderstaande punten onder de aandacht gebracht: 1. De Utrecht Talent Alliantie biedt een platform, netwerk en ondersteuning om de onderwerpen genoemd in de strategische agenda te adresseren. 2. Wat betreft het ontwikkelen van een toekomstbestendige agrarische sector wordt in de samenvatting alleen economische vereisten genoemd, terwijl een belangrijke vereiste is dat er een goede balans wordt gevonden met natuur en omgeving. Daarbij vragen we ook aandacht voor de circulaire samenleving en de watervoorziening in de regio. Met de toevoeging van deze voorwaarde wordt de agrarische sector zodanig toekomstbestendig dat het bijdraagt aan beoogde brede welvaartsdoelen van de regio. 3. Ook is het van belang dat de regio bij de doorontwikkeling van haar "economisch, innovatieve" ecosysteem verder kijkt dan de regio alleen. Partners daarbuiten zijn relevant, want de economie en impact daarvan stopt niet bij de grenzen van de regio. 4. Aandachtspunt bij deze hoofdlijn is de belangrijke pijler innovatie. Het risico bestaat dat innovatietrajecten soms een langere looptijd hebben of niet helemaal aansluiten van het gewenste effect op gezondheid en milieuproblematiek. Daarom is het van belang om kritisch te kijken of een innovatie een versnelling teweeg kan brengen. In het uitvoeringsprogramma kan dit misschien als een van de nog te beschrijven randvoorwaarden voor de versterking van het kennis-, innovatie- en productiecluster in regio meegenomen worden. 5. Onder de hoofdlijn verantwoord groeien waarderen wij dat de regio inzet op een goede balans tussen wonen en werken waarbij leefbaarheid en brede welvaart centraal staan. Daarvoor is een gezonde leefomgeving in de regio van essentieel belang. Het is de overweging waard om hier nog meer nadruk op te leggen met meer aandacht voor de beperking van risico's. Bijvoorbeeld bij transport en opslag van gevaarlijke stoffen, het voorkomen van geluid- en geurproblemen en het beschermen van stillere gebieden voor ontspannen in verstedelijkte gebieden. 6. Ook roepen we op om bij de verdere uitwerking van de energieopgaven de kaders van Energievisie van de provincie Utrecht te hanteren. Daarnaast werkt	De Commissie bedankt de provincie Utrecht voor de uitgebreide en waardevolle reactie. De Commissie is verheugd dat de SA op instemming kan rekenen. De Commissie dankt de provincie voor de waardevolle suggesties voor de uitvoering van de SA die worden gedaan. De suggesties voor de uitvoering worden betrokken bij het opstellen van de uitvoeringsagenda/ werkprogramma. Hieronder een korte reactie per punt: 1. Dank voor het onder de aandacht brengen. Dit wordt meegenomen in de uitvoeringsfase. 2. De Commissie is het eens met de opmerking en is van mening dat in de SA en in de onderliggende beleidsdocumenten RPLG en NOVEX Ontwikkelperspectief expliciet staat dat een toekomstbestendige agrarische sector niet losgezien kan worden van de ontwikkeling van de natuur, de omgeving en het robuuste watersysteem. 3. De Commissie heeft niet de indruk willen wekken alleen binnen de grenzen van de regio te kijken naar clustervorming en ecosystemen. De Commissie heeft dit derhalve expliciet in de tekst aangegeven onder het kopje: 'Clustervorming en kennis- en innovatie-ecosystemen (pagina 17, eerst alinea). 4. De Commissie is zich bewust van het genoemde risico. Dit is een aandachtspunt in de uitvoering. 5. De Commissie constateert dat risico's voortkomende uit gevaarlijke stoffen, geluid- en geurproblemen geen urgente thema's zijn in Regio Foodvalley. Op deze thema's wordt vooralsnog niet regionaal samengewerkt en er is voor gekozen deze niet op te nemen in de SA aangezien andere thema's meer urgent zijn. 6. In de uitvoeringsfase wordt graag de samenwerking met de provincie gezocht. 7. Dit is reeds een belangrijk thema in de regionale samenwerking. Het bestuurlijk opdrachtgeverschap voor alle thema's binnen Verantwoorde groei ligt bij het Algemeen Bestuur. Vanwege de integraliteit en complexiteit van de opgave is er een bestuurlijke cockpit die optreedt als bestuurlijk trekker voor de gehele NOVEX-opgave in Regio Foodvalley. Dus zowel voor verstedelijking als voor landelijk gebied. Een belangrijk onderwerp hierbij is het organiseren van de samenwerking en afstemming met NOVEX-partners (Waterschappen, Provincies, Rijk, Groene Metropoolregio). Onder meer via de NOVEX-

de provincie de komende twee jaar aan de wijziging van de omgevingsvisie en verordening. Het is goed om gezamenlijk te bekijken hoe dit aansluit op de uitvoering van de Strategische Agenda. 7. Tevens is het nadrukkelijke aandachtspunt hoe verantwoord groeien niet alleen inhoudelijk, maar ook in de onderlinge samenwerking wordt vertaald in rolverduidelijking bij onderwerpen die onder bevoegdheid van de twee provincies of acht gemeentes vallen. Hoe kan de regio hier effectief op aansluiten? Samenwerking met andere overheden, waaronder de provincies, is noodzakelijk bij de uitvoering van de Strategische Agenda. Aanvullend hierop kan er mogelijk ook meer verbinding worden gelegd op nationale opgaven vanuit de rijksoverheid en de kansen die dit kan bieden. 8. Een laatste aandachtspunt betreft de betrokkenheid van inwoners. Er wordt al intensief samengewerkt door de overheden, onderwijs en ondernemers. Een overweging is om te onderzoeken hoe inwonerparticipatie kan bijdragen aan het verwezenlijken van de doelen uit de Strategische Agenda.	samenwerking wordt gericht ingezet op verbinding met nationale opgaven vanuit de Rijksoverheid en het benutten van de kansen die daar liggen. 8. In 2023 heeft het regiokantoor onderzoek gedaan naar de naamsbekendheid van Regio Foodvalley onder inwoners, de communicatiebehoeften van inwoners en welke communicatiemiddelen en kanalen ingezet kunnen worden om inwoners beter te verbinden aan de regio. Enkele conclusies: • De behoefte aan informatie over de thema's van Regio Foodvalley varieert, maar over het algemeen is er weinig (20% van de 52 respondenten) tot matige (50% van de respondenten) behoefte aan informatie over de thema's uit de strategische agenda. • De afzender van de boodschap is belangrijk. Inwoners hechten waarde aan informatie die vanuit de gemeente zelf komt, omdat dit meer herkenbaarheid en betrokkenheid creëert. Op pagina 35 van de SA is geagendeerd dat in de uitvoeringsagenda/ werkprogramma aandacht besteed wordt aan de bekendheid bij bewoners van de regio te vergroten.
---	---

Indiener: Samenwerkingspartners Landelijk Gebied en Voedsel

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
GEMEENTE BUNSCHOTEN Vissector Allereerst speelt de vissector een cruciale rol in onze lokale economie en biedt werkgelegenheid aan een aanzienlijk aantal inwoners en regiobewoners. Onze gemeente fungeert als een belangrijk centrum voor visverwerking en -handel. Bovendien kan vis een belangrijke bijdrage leveren aan de eiwittransitie als een alternatieve en duurzame eiwitbron. In het voorliggende concept wordt expliciet aandacht besteed aan het toekomstige verdienvermogen van de agrarische sector. Voor Bunschoten zou het van grote waarde zijn als er binnen de Regio Foodvalley ook actief wordt nagedacht over het toekomstige verdienvermogen van de vissector. Wij vragen u de aandacht voor 'toekomstige verdienmodellen' breder te trekken en dit mee te nemen in de Strategische Agenda. Ondernemers aan laten haken binnen het programma Voedsel Ten tweede zien wij mogelijkheden om binnen het programma Voedsel ook ondernemers in de schakel van de voedselverwerking te betrekken. Momenteel focust het programma zich met name op het beïnvloeden van het consumentengedrag. Het programma zou daarnaast experimenten met innovatieve verdienmodellen kunnen aanjagen en ondersteunen. Zoals de agenda stelt is innovatie in de voedselsector essentieel voor het behoud en versterking van een sterke regionale positie op nationaal en internationaal niveau. Het bieden van ruimte voor ondernemers om te experimenteren, kan bijdragen aan de Regio Foodvalley als broedplaats voor innovatieve bedrijfsmodellen. Daarnaast kan strategische verkenning van internationale netwerkmogelijkheden de innovatie in de foodsector bevorderen. We kijken graag naar mogelijkheden om ondernemers aan te laten haken bij het uitgebreide netwerk van de Regio Foodvalley. Concretisering wat Foodvalley betekent of kan betekenen voor ondernemers Tot slot hebben wij de conceptagenda besproken in onze raadscommissie Bestuur & Financiën. Hierbij werd specifiek aandacht gevraagd om meer duidelijkheid en concretisering van wat Foodvalley betekent of kan betekenen voor ondernemers.	De Commissie begrijpt dat de visserij - in termen van economische ontwikkeling en identiteit - belangrijk is voor de gemeente Bunschoten. Visserij is echter geen sector van betekenis in Regio Foodvalley. In Regio Foodvalley is er om die reden voor gekozen geen apart thema van visserij te maken, maar dit mee te laten lopen in thema's als natuur, robuust watersysteem en landbouw. In de SA is het thema toonaangevend in toekomstbestendige voedselsystemen zo ingezet dat de focus ligt op voedsel-ontwikkeling en de hele productieketen. De focus ligt op het versterken van de economische waarde van de foodsector in de volle breedte. De punten die genoemd worden door Gemeente Bunschoten passen naadloos in de ambities van de strategische agenda. In hoofdstuk 4, pagina 33 van de SA staat dit punt geagendeerd. Focus hierbij ligt op wat de regionale samenwerking kan betekenen voor ondernemers en hoe ondernemers een bijdrage kunnen leveren aan de regionale samenwerking. De SA is een gezamenlijke ambities van alle triple helix partners. In de realisatie van de ambities spelen alle drie de O's een rol.

GEMEENTE PUTTEN De Gemeente Putten spreekt de waardering uit voor de concept SA. De titel is goed gekozen. Ondernemerschap en oog voor de natuur, een krachtige agrarische sector en bescherming van de kwetsbare natuur, voedselproductie en natuurbehoud zijn kern-waarden voor de Foodvalley. Kernwaarden die vanuit Putten worden onderschreven. Putten herkent de waarde van de Regio FoodValley voor Nederland zoals in de SA beschreven; de thema's food, toekomstperspectief en vitaal natuurlijk landelijk systeem spelen ook in Putten en Putten zou deze graag verder oppakken met Regio Foodvalley. Stilstand is achteruitgang; om een ondernemende regio met een gezond vestigingsklimaat te blijven is het noodzakelijk samen te werken. Graag haakt Putten voor zover mogelijk aan bij de triple helix samenwerking in Regio Foodvalley. Veel van de thema's uit deze agenda zijn ook al geadresseerd in het RPLG. Wanneer het bijbehorende uitvoeringsprogramma gereed is, is het wellicht een goed en natuurlijk moment om stil te staan bij onze samenwerking. De eerste ervaringen zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau zijn wat ons betreft positief, waarbij dat eerste wellicht nog belangrijker is dan het tweede. Graag evalueren we met u en staan we open voor verbeteringen.	In de afgelopen periode wordt, zo constateert de Commissie, gericht en op thema niveau al succesvol samengewerkt tussen de gemeente Putten en Regio Foodvalley. Het is waardevol om ook in de toekomst te kijken waar en hoe samenwerking meerwaarde biedt. De kansen die (wederzijdse) samenwerking met de gemeente Putten biedt worden hierbij zeker meegenomen. Het besluiten over structurele samenwerking met andere gemeenten valt onder de bevoegdheid van het Algemeen Bestuur van Regio Foodvalley.
--	--

Indieners: Ziekenhuis Gelderse Vallei, Vitale Gelderse Vallei, Alliantie Voeding in de Zorg, Christelijke Hogeschool Ede, Sportservice De Vallei, Menzis, Wageningen University & Research

Overzicht feedback	Reactie Commissie Strategische Agenda
Ziekenhuis Gelderse Vallei, Vitale Gelderse Vallei, Alliantie Voeding in de Zorg, Christelijke Hogeschool Ede, Sportservice De Vallei, Menzis en Wageningen University & Research hebben gezamenlijk een brief gestuurd. Hierin geven deze partijen aan het zorgwekkend te vinden dat ‘voeding en gezondheid’ niet terugkomt in de SA. Ze doen onderstaande oproep: Het thema ‘Voeding voor een gezond leven’ gaat de gehele Regio Foodvalley aan en zou dus een duidelijke plek in de strategische agenda 2026-2030 moeten hebben. Geef het thema ‘Voeding voor een gezond leven’ een plek in de uitwerking van de Strategische agenda 2026-2030 Foodvalley. Dit is noodzakelijk omdat: • De trend van ongezond leven en gerelateerde ziekten af moet vlakken om een zorginfarct te voorkomen; • Vitale inwoners een basisvoorwaarde is voor een gezonde economie. Gezonde medewerkers en vitale studenten zijn langer inzetbaar wat resulteert in een vitale arbeidsmarkt; • Gezondheid vaak gekoppeld wordt aan zorg, maar werken aan gezondheid en vitale inwoners is een brede verantwoordelijkheid die ook gedragen moet worden door de ondernemers, het onderwijs en de overheid; • De oogst van de Regiodeal op voeding en gezondheid moet beklijven in de regio voor een effectieve bijdrage aan vitaliteit. Inzet op versnelling en verdieping en het verstevigen van het netwerk is nodig om impact te realiseren voor de inwoners.	De Commissie erkent het belang van het thema ‘Voeding en Gezondheid’ en wil doorbouwen op de kennis en clustervorming die de afgelopen jaren zijn ontstaan. De Commissie heeft via tekstaanpassingen het thema gezondheid beter verankerd in de SA. Op vier plaatsen in de agenda zijn hiertoe aanpassingen gedaan. Ten eerste op twee plaatsen binnen het thema Toekomstbestendig Voedselsysteem (zie pagina 16 en 17), door het explicieter te benoemen in het thema Beschikbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen (zie pagina 22) en onder het kopje balans in zorgvraag en zorgaanbod (zie pagina 25) De SA dient als richting voor de uitvoering van projecten en initiatieven van alle triple helix partners. De Commissie vindt het vanzelfsprekend dat bij het uitvoering geven aan de in de SA beschreven richting en doelen door partijen wordt doorgebouwd op de resultaten, lessen en inzichten uit voorgaande initiatieven, waaronder die in het kader van de Regio Deal zijn/worden uitgevoerd.